

1059.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 30 grudnia 1924 r.

**o organizacji i ustaleniu statutów gminnych
kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych.**

Na podstawie art. 1 lit. E punkt 3 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. z 1924 r. № 71 poz. 687) i zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1924 r. zarządza się co następuje:

§ 1. Gminy wiejskie mogą zakładać gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe.

Zadaniem tych kas jest uprzystępnienie ludności gmin wiejskich kredytu na cele gospodarcze oraz ułatwienie gromadzenia oszczędności i ich oprocentowania.

§ 2. Gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa jest instytucją użyteczności publicznej i posiada odrębną od gminy osobowość prawną.

§ 3. Gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa działa na podstawie niniejszego rozporządzenia i statutu normalnego, wydanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Wszelkie uzupełnienia i odstępstwa od statutu normalnego wymagają w każdym poszczególnym wypadku zatwierdzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 4. Gmina, która utworzy gminną kasę pożyczkowo-oszczędnościową, odpowiada za wkłady oraz inne zobowiązania kasy całym swoim majątkiem i dochodami.

Straty kasy, na pokrycie których nie wystarczą własne fundusze kasy, gmina winna pokryć najdalej w ciągu roku od zatwierdzenia bilansu kasy, wykazującego straty.

§ 5. Gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa powinna posiadać kapitał zakładowy nie mniejszy niż 2.000 zł.

Kapitał zakładowy może być wycofany tylko przy likwidacji kasy po zaspokojeniu wierzycieli i po pokryciu strat kasy.

Dla pokrycia ewentualnych strat gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa obowiązana jest tworzyć kapitał zasobowy, którego wysokość i sposób tworzenia zostanie określony w statucie.

Gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa może tworzyć kapitały specjalnego przeznaczenia związane z jej zadaniami. Wysokość i sposób tworzenia tych kapitałów zostanie określony w statucie.

§ 6. Ogólna kwota zobowiązań gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej nie może przekraczać kapitału zakładowego łącznie z zasobowym więcej niż dwudziestokrotnie.

§ 7. Do założenia gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej konieczną jest uchwała właściwego organu stanowiącego gminy, powzięta większością $\frac{2}{3}$ głosów obecnych na zebraniu.

Odnośna uchwała musi zawierać postanowienia dotyczące:

- 1) założenia kasy,
- 2) przyjęcia odpowiedzialności za zobowiązania kasy,
- 3) określenia wysokości kapitału zakładowego oraz sposób jego tworzenia,
- 4) określenia maksymalnej wysokości zobowiązań kasy,
- 5) przyjęcia statutu kasy.

Uchwała podlega zatwierdzeniu właściwej władzy nadzorczej.

Osobowość prawna kasy powstaje z chwilą zatwierdzenia powyższej uchwały.

§ 8. Gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa ma prawo na zasadach wymienionych w statucie normalnym do:

- 1) przyjmowania wkładek oszczędnościowych na książeczki imienne,
- 2) prowadzenia operacji kredytowych czynnych i biernych,
- 3) przeprowadzania lokat w papierach o bezpieczeństwie pupilarnem.

§ 9. Zasady, dotyczące wysokości oprocentowania wkładek oszczędnościowych i pożyczek, zostaną ustalone w statucie normalnym.

§ 10. Umieszczanie gotówki na imienne książeczki wkładowe w gminnej kasie pożyczkowo-oszczędnościowej uważa się za lokatę kapitału z bezpieczeństwem pupilarnem.

Książeczki wkładowe gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej mogą być przyjmowane jako wadja przy licytacjach, kaucje akcyzowe i celne, kaucje przy zawieraniu kontraktów ze Skarbem Państwa oraz kaucje składane do depozytu wszelkich instytucji rządowych.

§ 11. Wkłady, złożone do gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej, korzystają z następujących ulg:

- 1) procenty od wkładek oszczędnościowych są wolne od podatku od kapitałów i rent oraz dochodowego,

2) zaświadczenia w przedmiocie złożenia lub zwrotu wkładek oszczędnościowych są wolne od opłaty stemplowej.

§ 12. Gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa może udzielać pożyczek tylko osobom fizycznym i prawnym, mającym siedzibę lub też działającym na terenie danej gminy.

§ 13. Gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa może udzielać pożyczek:

1) za zabezpieczeniem hipotecznym, przytem pożyczka winna nieść się w pierwszych 50% wartości nieruchomości,

2) za zabezpieczeniem pod zastaw inwentarza martwego oraz żywego i plodów rolnych,

3) za poręczeniem osób zamieszkałych na terenie danej gminy i odpowiedzialnych majątkowo.

§ 14. Do ściągania należności gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej stosuje się tryb administracyjnego egzekwowania przewidziany w odpowiednich przepisach.

Powyższy sposób egzekwowania nie dotyczy pożyczek zabezpieczonych hipotecznie.

§ 15. Organami gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej są:

- 1) rada gminna,
- 2) zarząd,
- 3) komisja rewizyjna.

Zarząd i komisję rewizyjną powołuje rada gminna.

Zakres uprawnień i obowiązków tych organów oraz skład i sposób powoływania zarządu i komisji rewizyjnej określi statut normalny.

§ 16. Odnośnie odpowiedzialności osobistej członków zarządu, komisji rewizyjnej i funkcjonariuszów gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej oraz szczególnej ochrony prawnej, określonej w ustawach karnych, mają zastosowanie przepisy, dotyczące członków względnie funkcjonariuszów administracji gminnej.

§ 17. Członkowie organów gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej za czynności, związane z pełnieniem obowiązków, nie mogą pobierać wynagrodzenia.

§ 18. Gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa jest wolna od osobistych podatków państwowych i komunalnych oraz od podatku przemysłowego.

Podania w przedmiocie nadzoru nie podlegają opłacie stemplowej.

§ 19. Czynności nadzorcze nad gminnymi kasami pożyczkowo-oszczędnościowymi sprawują organa państwowego nadzoru nad samorządem gminnym w normalnym toku instancji.

§ 20. W przypadkach stwierdzonych nadużyć w gospodarce gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej władzy nadzorczej służy prawo wydawania niezbędnych zarządzeń mających na celu zawieszenie w czynnościach lub usunięcie poszczególnych lub też wszystkich członków zarządu i komisji rewizyjnej z równoczesnym ustanowieniem komisarza na koszt

kasy dla zarządzania kasą do czasu wyboru nowych organów, co musi nastąpić najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od daty ustanowienia komisarza.

Komisarz w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszelkie prawa i obowiązki odnośnych organów kasy.

§ 21. Likwidacja gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej następuje:

1) na skutek uchwały właściwego organu stanowiącego gminy, zatwierdzonej przez bezpośrednią władzę nadzorczą,

2) w razie zmniejszenia się wpłaconego kapitału zakładowego więcej niż o połowę, o ile:

a) w ciągu trzech miesięcy od daty zatwierdzenia bilansu, wykazującego powyższe zmniejszenie nie zapadnie uchwała właściwego organu stanowiącego gminy co do uzupełnienia kapitału zakładowego do wysokości wpłaconego kapitału zakładowego,

b) w ciągu roku od daty uchwalenia uzupełnienia kapitału zakładowego nie zostanie uzupełniony,

3) mocą zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu na wniosek właściwej władzy nadzorczej w razie:

a) niewykonywania zadań, do jakich kasa została powołana,

b) uchybień przeciwko obowiązującym przepisom.

§ 22. Rozporządzenie niniejsze ma moc obowiązującą na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i administracyjnego okręgu wileńskiego.

§ 23. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda zarządzenia, mające na celu reorganizację lub likwidację istniejących na podstawie dotychczasowych przepisów gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, działających na obszarze województw, wymienionych w § 22 niniejszego rozporządzenia.

§ 24. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 25. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów

i Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Ratajski*
